

A XX. század zsenije: a Stanley Kubrick-portré

Ritkán vesszük észre, de a történelem során az ember számára létszükséglet lett, hogy történeteket halljon és lásson. Tagadhatatlan, hogy mára a történetmesélés egyik legfontosabb formája a film lett. Kevesebb ember olvas vagy jár színházba, azonban a mozi és a TV a mai napig élen jár. Nehéz elképzelni, hogy létezzon valaki, akinek hála a film ilyen izgalmas, kiszámíthatatlan és ambíciózus művészeti ág lett. Pedig létezik, és ezt a valakit Stanley Kubricknak hívták.

Ami már a kutatásom megkezdése előtt vonzott Kubrick munkássága iránt, az, hogy rendkívül egyedi. A filmtörténetből nem tudunk még egy olyan filmest mondani, aki ilyen nagy hatással lett volna a filmiparra. Bár majdnem minden esetben könyvek alapján készültek a filmjei, miközben nézzük őket, azt érezzük, ezeket a történeteket a vászonra teremtették. Az alkotó minden létező filmes eszközt kipróbált, rájött, hogy mitől film a film, és élt annak minden lehetőségével.

Kutatásom középpontjában elsősorban az állt, hogy Kubrick hogyan, milyen formában inspirálta a későbbi rendezőket. Nem tudunk olyan szerzői filmest mondani a világból, akinek az egyik legnagyobb példaképe ne Kubrick lett volna. Elég példaként vennünk Martin Scorsesét, Quentin Tarantinót, Woody Allent, Wes Andersont, Yorgos Lanthimost vagy Paul Thomas Andersont. Ha van egy olyan alkotó, aki majdnem minden filmest inspirált, és miatta készülhettek el olyan alaplátványok, mint a Taxisofőr, Ponyvaregény és a Cápa, akkor azzal a valakivel érdemes foglalkozni. Lehet, hogy sokan „csak úgy” járnak moziba, de a film az egyik legszebb és leggazdagabb művészeti ág, ami abban a szerencsés helyzetben van, hogy emberek milliárdjai rajonganak érte. Éppen ezért fontos lenne, hogy sokan ne csak nézzék a filmeket, hanem értsék is azokat.

Ha pedig jobban kiismerjük Kubrick életét és munkáit, valószínűleg azt is jobban átlátjuk, hogy miért szeretett bele annyi alkotó, mi volt az a „plusz” a filmjeiben, amivel kapcsolatban sokan azt érezték, ők is rendezők akarnak lenni.

Horváth Kolos Xavér